

HUMANITIES INSTITUTE

Bahar Yıldırım, MA

GÜZEL KAMER / QAMAR SULUW (1933)

Sultan Mahmut Torayğırov (1893-1920)

GENEL BAKIŞ

Yazar Sultan Mahmut Torayğırov, 20. yüzyıl Kazakistan edebiyatının önemli yazar ve şairlerinden biridir. Henüz altı yaşında iken okuma yazmayı öğrenmiştir. Eğitim hayatına dokuz yaşlarında başlayan Torayğırov'un ilk öğretmeni babasıdır.

Kazak düşünce ve edebiyat hayatında önemli bir yeri olan *Aykap* dergisinin yazar ve idareci heyetinde de yer almıştır. Edebî kişiliğinin yanı sıra eğitimci kimliğiyle de dikkat çeken Torayğırov, gençleri eğitime, bilime ve sanata teşvik etmiştir. Bu amaca hizmet etmek üzere "Şon Ortaklığı" adlı bir kültür ve eğitim teşkilatı kurmuştur. Halkını özgür, kültürlü ve mutlu bir millet hâline getirmek için büyük çaba sarf etmiştir.

Oldukça genç yaşta hayata veda eden yazarın yaşamı, sürekli zorluklar ve hastalıklarla geçmiştir. Tüm olumsuzluklara rağmen pes etmemiş, üretkenliğinden ödün vermemiştir. Torayğırov, yazdığı şiirler ve romanlar ile modern Kazak edebiyatının şekillenmesinde önemli bir rol oynamıştır. *Kim Jazıqtı?* (Kim Suçlu) adlı romanında Çarlık Hükümetinin baskı, sömürü ve zulmünü anlatarak "Kim suçlu?" sorusu üzerinden adaletsizliklere kimin sebep olduğunu sorgular.

Sultan Mahmut Torayğırov, özellikle 1917-1920 yılları arasında kaleme aldığı *Osı Da Ğıldık Pe?* (Bu da Adalet mi?) adlı şiirinde; *Kedey* (Yoksul) ve *Adasqan Ömir* (Yanılan Ömür) destanlarında, halkın başına gelen felaketleri, emekçilerin, yoksulların ve işçilerin içinde bulunduğu zor yaşam koşullarını ele almıştır.

Eser *Güzel Kamer* adlı roman, Kazak bozkırlarında, para karşılığında yaşlı bir adamla evlendirilen; çevresinde güzelliğiyle dikkat çeken genç Kamer'in, Ahmet ile yaşadığı trajik aşk hikâyesini anlatır. Roman aşk, zorla evlilik, cinsiyet eşitsizliği, aile ve akraba çatışmaları, geleneksel baskılar ve cehalet gibi temalar çerçevesinde gelişir. Ayrıca eser, klasik aşk anlatılarının da ötesinde, bireyin toplumun geleneksel inançlarıyla ve kaderle mücadelesini kusursuzca işler. Yazarın bu eseri 1914 yılında kaleme aldığı bilinmektedir. Nazım ve nesir karışık olarak yazılan bu eser, ilk kez yazarın vefatından sonra, 1933 yılında yayımlanmıştır. Torayğırov, bu eserinde kadına yönelik ayrımcı tutumları; kız çocuklarının küçük yaşta evlendirilmesini, zorla kuma verilmesini ya da para karşılığında yaşlı adamlarla nikâhlanması gibi geleneksel uygulamaları sert bir dille eleştirmiştir.

BAŞLICA KARAKTERLER

<i>Kamer</i>	Zorla evlendirilmek istenen; ancak buna karşı direnen, cesur, eğitilmiş ve güzel bir kız
<i>Ahmet</i>	Kamer'e âşık, yoksul ama zeki, duygusal ve düşünceli bir gençtir.
<i>Ömer</i>	Kamer'in babası; kızıyla toplum baskısı arasında vicdanı sıkışıp kalan bir Babadır
<i>Hasan</i>	Kamer'in ağabeyi; eğitilmiş ve kardeşini destekleyen bir gençtir.
<i>Yorga Nurum</i>	Kamer'i baskıyla eş olarak almak isteyen, zengin ve zorba bir adamdır.
<i>Osman</i>	Kamer'in amcası; çıkarları uğruna yeğenini evlendirmeye çalışan fırsatçı adam.

Romanda yer alan diğer kişiler:

<i>Cavke</i>	Ahmet'in babası
<i>Hacı Kaltan</i>	Kamer'in amcası
<i>Baytek Molla</i>	İmam
<i>Kamer'in annesi</i>	
<i>Osman'ın karısı</i>	(yenge)
Molla Bildir Karbay Hoca	
Cumabay	Yorga Nurum'un yardımcısı
Şeyh, Gönülbay Baksı	
<i>akrabalar ve köy halkı.</i>	

ÖZET

Kamer, on beş yaşında; kültürlü, iyi bir öğrenim görmüş, güzelliği ve zarafetiyle çevresinin dikkatini çeken idealist bir genç kızdır. Babası Ömer, halk arasında tanınan, tahsilli ve maddi olarak güçlü bir adamdır. Ahmet ise yirmi bir yaşında, kültürlü, iyi eğitim almış, yakışıklı bir delikanlıdır. Cavke adında bir babası vardır. Ahmet, yoksul ancak eğitime önem veren bir ailede büyümüştür. Kamer ile Ahmet, uzaktan akrabadır. Bir gün Ahmet, Kamer'e aşkını itiraf eder. Kamer ailesinin ve geleneklerin bu aşkı onaylamayacağını düşünür. Ahmet ile

Kamer'in mektupları, onları kıskanan kişilerin eline geçince dedikodu yayılır. Aynı köyde yaşayan, ellili yaşlarda; cahil, zengin, çirkin ve zorba bir adam olan Yorga Nurum, Kamer'i gözüne kestirmiştir. Eşi öldükten sonra, Kamer'in babası Ömer şehir dışındayken bu boşluğu fırsat bilip Kamer'in amcası Osman'dan ister. Bu evliliğe karşı çıkan Kamer, kısa bir süre sonra verem hastalığına yakalanır. Şarlatanlar, çeşitli hurafelerle onu tedavi etmek yerine, çeşitli yöntemlerle hastalığını daha da ağırlaştırırlar. Kamer ölüm döşeğindeyken Ahmet onun yanına gelir. Sevdiği kıza yapılanları öğrendikten sonra, Kamer'in intikamını almak için canını feda eder. Roman, trajik bir sonla biter.

OLAY ÖRGÜSÜ

Kamer ile Ahmet'in Aşkının Başlaması: Kamer, küçüklüğünden beri aynı köyde büyüdüğü, uzaktan akrabası ve ağabeyi Hasan'ın yakın dostu olan Ahmet'le aralarında duygusal bir bağ vardır. Zaman geçtikçe birbirine âşık olurlar. Kamer'in etrafında ona âşık olan, mektuplar ve şiirler yazan çok kişi olmasına rağmen, çoğu mektubu okumadan yırtıp atar. Sadece Ahmet'in mektubunu kabul eder. Ahmet, bir gün Kamer'e aşkını itiraf eder ve mektuplaşmaya başlarlar. Kamer de yazdığı mektuplarda Ahmet'i sevdiğini ifade eder; fakat ailesinin ve köy halkının bu ilişkiyi onaylamayacağını düşündüğü için bu aşktan vazgeçmeleri gerektiğini belirtir. Ahmet'i kendinden uzaklaştırmaya çalışır. En sonunda Ahmet, Kamer'in bu kararına saygı duyar ve ona bir veda mektubu yazar.

Mektubun Halkın Eline Geçmesi: Kamer ile Ahmet arasındaki bu duygusal ilişki, kısa sürede çevre tarafından fark edilir. Ahmet, köyde çok kıskanılan biridir; bu kişiler, sürekli Ahmet'in açığını yakalamaya çalışırlar. Kamer'in Ahmet'e samimi davranıp onları dikkate almayı kabullenemezler; bu nedenle Kamer'in adını lekelemek isterler. Bir gün, mektup taşıyan kişiyi korkutup elinden mektubu zorla alırlar. İlk olarak mektubu Kamer'in babası Ömer'e götürmeyi düşünürler; ancak onun öfkesinden çekindikleri için bu fikirden vazgeçip, mektubu ağabeyi Hasan'a götürmeye karar verirler. Hasan, mektubu getiren kişilerin Ahmet'e karşı kin ve nefret dolu olduklarını fark eder ve onları sakinleştirmeye çalışır. Ancak dizginlenemediklerini görünce Hasan da öfkelenir. Kamer ile Ahmet'in birbirine denk olduğunu söyler ve onlara ağzının payını verir. Hasan'ın bu tavrı karşısında umduklarını bulamazlar. İyice zivanadan çıkan bu kişiler, dedikodu yayarak ortalığı karıştırırlar.

Osman'ın Ahmet'e saldırması: Ahmet'in akrabaları da dâhil olmak üzere, halkın büyük bir kısmı Ahmet'in başına kötü olaylar geleceğini düşünür. Ancak Ömer, akrabalarının ve halkın aksine akliselim davranır. Kızının itibarını korumaya çalışırken, suçsuz birini dövdürmek ya da malını mülkünü talan ettirmek istemez. Akrabalarıyla görüşerek bu konunun daha fazla uzatılmaması gerektiğini izah eder ve onları ikna eder. Aradan zaman geçer Kamer'in amcası Osman, bir gün Hasan'ı Ahmet'le birlikte görür. Yaşanan olaylardan sonra hâlâ görüşmelerine sinirlenen Osman Hasan'a kızar ve Ahmet'e saldırır. Hasan ise araya girerek kavgayı engellemeye çalışır. Köyde dedikodular hız kesmeden devam eder. Ömer, laf taşıyan kişileri evine yaklaştırmaz. Ancak bu tavrı akrabalarının tepkisine yol açar ve onu dışlarlar. Ömer, tek hane olarak kalır. Akrabaları onunla bağlarını kesmekle kalmaz, dedikodu ve baskılarına devam ederler.

Ahmet'in Diz Çöktürülmesi: Ahmet'in babası Cavke'nin evine baskın yapılır. Ahmet'e hem hapis hem de para cezası verilir. Bu cezalar, resmi kurumda çalışan Osman Bey tarafından bizzat deftere geçirilir. Ahmet'in dostu olan biri araya girer; istenen bu paranın kasım ayına kadar ödeneceğine dair söz verir ve Ahmet'i hapse girmekten kurtarır. Bir yandan halkın bir kısmı, Ömer'i kışkırtarak Osman'ın üstüne salmaya çalışır. Ancak Ömer kimseye kulak asmaz ve sağduyusunu korur. Bu sırada Osman, milletin diline düştüğü için rahatsız olur. Ömer'in akrabalarıyla barışacağı söylentileri çıktıktan sonra onlara yeniden yakınlaşır. Ahmet'i diz çöktürülür; bir daha böyle bir şey yapmayacağına dair kutsal kitaba el basarak yemin etmesi istenir. Para cezasını da affederler. Böylece kavgayı ve küslük biter; konu kapanır.

Kamer'in İçine Kapanması: Kamer, hakkında çıkan iftiralara üzülür ve giderek zayıflar. Günlerini sabahdan akşama kadar kitap okuyarak geçirmeye başlar. Bu kez, çevresindeki kadınlar onun dışarı

çıkmasını yeni bir dedikodu malzemesi yaparlar. Kamer, çevresindekilerin bu olumsuz tutumlarını gördükçe içine kapanır ve onlardan uzaklaşır. Üzüntüsünü gizleyemeyen Kamer'in hâlini gören ağabeyi Hasan, ona moral vermek ister. "Ben sağ oldukça seni hiç kimse aşağılayıp ağlatamaz" diyerek kardeşine destek olur. Kamer, abisinden aldığı bu duygusal destek sayesinde toparlanmaya başlar. Zamanla eski neşesine kavuşur.

Nurum 'un Karısının Ölmesi: Hasan, eğitim almak maksadıyla okula gitmeye karar verir. Bu isteğini destekleyen Ömer, Hasan'ı okula götürür. Okul, köyden çok uzaktadır. Okula vardıklarında Hasan'ın kaydını yaptırırlar. Ardından Ömer, köye geri dönmek üzere yola çıkar. Kamer ile Ahmet'in kaderinin değişeceği asıl kırılma noktası bu olaydan sonra başlar. Köyde, Yorga Nurum adında elli yaşlarında, cahil, kaba saba, sürekli küfür eden, kirli ve özensiz giyimli bir adam vardır. Aynı zamanda zengin, dedikoducu, zorba ve duygusuz biri olarak tanınır. Cengiz Han soyundan geldiği söylenen bir karısı vardır. Karısı hayattayken Kamer'i kuma olarak almak ister ama çocuklarından çekindiği için bu isteğini bir türlü gerçekleştiremez. Bir gün karısı ölür. Karısı ölünce önünde engel kalmaz ve hemen harekete geçer. Nurum, Osman'ı sürekli yanına çağırarak Kamer'i istediğini söyler. Osman, kardeşi Ömer'den çekindiği için bu işi onun dönüşüne ertelemek ister. Ancak Nurum sürekli sıkıştırır; teklifini bir an önce gerçekleştirmesini ister. Osman, Nurum 'un zenginliğinden faydalanmak için bu teklifi kabul eder. Köyün ileri gelenleri de bu evliliği onaylar. Sonunda pazarlık yapılır; Kamer kırk at, on deve ve beş yüz ruble karşılığında Nurum'a verilir.

Ömer'in Köye Geri Dönmesi: Ömer, Hasan'ı okula bıraktıktan sonra kısa süre sonra köye döner. Başta ağabeyleri Osman ve Kaltan olmak üzere köy halkı, Ömer'e "hayırlı olsun" demek için evine gelir. Kamer'in iyi bir nasip bulduğunu, çeyize bile ihtiyaç olmadığını ve artık düğün hazırlıklarına başlamak gerektiğini söylerler. Bunları duyan Ömer çılgına döner. Onu ikna etmeye çalışırlar; ancak Ömer, gerekirse dilencilik yaparak yaşamını sürdüreceğini, yine de Kamer'i o zalime veremeyeceğini dile getirir. Nurum 'un zenginliğine itibar etmez. Ona göre Nurum denilen bu adam, Kamer'in bastığı toprağa bile layık değildir. Öfke içinde söylenip durur. Ağabeyi Kaltan, dini ve ahlaki değerleri öne sürerek Ömer'i ikna etmeye çalışır. Kamer'in yaşı küçük olsa da Bildir Karbay Hoca'nın, "Akli eren kıza nikâh kıyılabilir" fetvasını hatırlatır. Bununla birlikte, Hasan'ın aldığı eğitimle Hristiyanlaştığını, Kamer'in de Rus mekteplerinde alacağı eğitimi küçümseyerek, cahilce düşünceler ile Ömer'i etkilemeye çalışır. Osman ise, Ömer'e "Beni yalancı çıkarırsan bir daha görüşmeyiz!" diyerek duygusal bir baskı kurmaya çalışır.

Ömer'in Kararsızlığı ve Karısına Danışması: Tüm bu toplumsal ve aile baskısı karşısında Ömer kararsız kalır. Kendi kendine, "Bu ağalarla bütün alakamı keseyim desem yalnız başıma sahipsiz kalacağım; soyumuzun sopumuzun dirliği birliği bozulacak" diye düşünür. Çünkü daha önceden benzer bir konuda ağzı yanmıştır. Öte yandan onların sözünü dinleyeyim dese Kamer gibi genç, güzel ve akıllı kızı; Nurum gibi çirkin, cahil ve kötü kalpli bir adamla ömrünü geçirecektir. Hiçbir yönden denk olmadıkları açıkça ortadadır. Bunu düşünürce içi yanar ve sinirden küplere biner. Direnirse yalnız kalacağını, teslim olursa kızının hayatını mahvedeceğini düşünür. Çaresizlik içinde kalan Ömer, karısına danışır. Ancak karısı, "Sen bilirsin ama evinde eşya çok diyorlar. Ne olacak. İyi bir yer. Bu kimin dünürü?" deyince Ömer, karısını derhal susturur: "Sana soranda kabahat!" diyerek, ona danıştığına bin pişman olur. Kamer'in annesi yalnızca Nurum'un zenginliğini ve şöhretini önemser. Yorga Nurum, Kamer'i almak için işi hızlandırır. Köydekileri devreye sokar. Ömer'in kapısı sık sık çalınır, onu rahat bırakmazlar. İyice köşeye sıkışan Ömer, Kamer'in ikna olmadığını söyler. Bunun üzerine dört bir yandan herkes Ömer'e yüklenir. Karısı da sürekli başının etini yer.

Kamer'in Sessizliği ve Ahmet'in Tavrı: Ömer, Kamer'in bu konudaki fikrini sormak ister. Ancak karısı araya girerek, kızının Ahmet'ten başkasını gözü görmediğini söyler ve meseleyi çarpıtır. Kamer ise geçmişte yaşadığı utançtan dolayı içindeki duygularını dile getiremez, susar. Cesaretini toplayıp babasına anlatsa, belki Kamer istemediği için bu evliliği engelleyebilirdi. Ancak Kamer sessiz kalmayı seçer. Bu sırada Osman, kararın verildiğini duyurur ve dünürün gelmesi için birini gönderir. Büyük bir mücadeleyle ikna ettiğini göstermesi için aracı olan kişinin kulağına eğilerek, "Canımı dişime takıp yola getirdiğimi Nurum 'a sezdir" diye fısıldar. Dünürler kısa bir süre içinde gelirler. Ömer, içi kan ağlayarak düğün hazırlıklarına başlar. Sonrasında Nurum 'un köyüne giderler. Nurum, mal mülk konusunda tüm vaatlerini yerine getirir ve Kamer'i çeyizi olmadan almaya razı olduğunu da belirtir. Ömer bu sefer de işi bozmaya çalışır; ama etrafındaki kişiler onu tekrardan vazgeçirmeyi başarır. Kamer'in birlikte büyüdüğü dostları, Kamer'in kendisine hiç de denk olmayan bu adam ile evleneceğini duyduklarında üzürlürler. Sonra Ahmet, Kamer'in zorla evlendirileceğini öğrenir. Bu durumu kabullenemez; ancak müdahale de edemez. Kamer'in evlendiğini görmeye dayanamayacağını düşünür. Tahsili bahane edip, hemen köyden çok uzakta bir şehre taşınmaya karar verir. Giderken, dostu Hasan'a Kamer'in başına gelenleri anlatan bir mektup yazar. Kamer'e de ağıt içeren bir şiir ile sessizce veda eder.

El Tutturma Geleneği: Düğün öncesi, Osman'ın ailesi Nurum 'u kızla el tutturma âdeti için, yani onları buluşturma vaadiyle, hediyeler alır. Eğlenceye gelmeyerek zorluk çıkaracağını düşündükleri Kamer, hiç zorluk çıkarmadan katılır. Eğlenmez, yemez içmez; sadece üzgün bir şekilde oturur. Bazı anlarda boğazı düğümlenir, gözyaşlarını tutamaz. Bir zamanlar Yorga Nurum 'un gönderdiği mektuplara alay ederek ağzının payını verdiği günler gelir aklına. Yaşadığı duygusal yükün etkisiyle bayılır, yere yığılır. Ayıltmaya çalışırlar, bir süre sonra kendine gelir. Eğlence biter, herkes dağılır. Nurum ise evin dışında heyecanla oturur, sabırsızlıkla Kamer'in getirilmesini bekler. Ancak Kamer o adamın yanına gitmek istemez. Bir süre sonra Osman'ın karısı, yani Kamer'in yengesi, sinirle yanına gelir ve Kamer'i azarlamaya başlar: "Başına devlet kuşu kondu, hâlâ o sümsük Ahmet'i mi düşünüyorsun?" diyerek Kamer'i yerinden kaldırmaya çalışır. Ardından köyün kadınları da gelir; hep birlikte Kamer'i kolundan tutup, bağıriş içinde Nurum 'un yanına götürürler. Nurum, kadınlar çıkar çıkmaz Kamer'e yaklaşır. Kamer, korkudan titrer. Geri çekilmeye çalışırken sırt üstü düşer, başını direğe çarpar. Nurum şaşırır, ne olduğunu anlayamaz. Kamer, Nurum 'a duyduğu nefreti dile getiren, onu aşağılan sözlerle dolu bir şiir okuyarak evden çıkar. Nurum bu sözleri hazmedemez. Öfkesini bastırmak için bir ozan bulur, ona para verir ve Kamer'i tehdit eden, geri dönmekten başka çaresi olmadığını ifade eden bir şiir yazdırır. Bu şiiri Kamer'e ulaştırır. Ancak Kamer, Nurum 'un tehditlerine boyun eğmez. Ona eş olmaksızın ölümü tercih edeceğini ifade eder. Nurum 'un hayalleri yıkılır.

Nikâh Günü Kamer'in Reddetmesi: Nikâh günü, nikâhı kıyacak olan Baytek Molla gelir. Kamer'i gören şahit olmak istemez. En sonunda yardımcılarında biri ve yaşlı bir adam şahit yapılır. Kamer, Mollaya Nurum 'la evlenmeyi kabul etmediğini söyler; ona içini döker, duygularını şiir ile dışa vurur. Molla, Kamer'e ailesine karşı gelmenin günah olduğunu, evliliği kabul edip kaderine razı olması gerektiğini söylese de Kamer, ölüm pahasına da olsa zorla yapılan bu evliliğe boyun eğmeyeceğini belirtir. Kamer, içinde bulunduğu vaziyeti anlattıkça, en sonunda Molla'nın vicdanı el vermez ve kalkmaya yeltenir. Nurum ile Osman, Molla'ya saldırmaya çalışırlar; ellerinden kaçarak kurtulan Molla, atını bırakıp yayan gitmeyi göze alır. Bundan sonra imamlık yapmak şöyle dursun, canını kurtardığına şükreder ve oradan derhal uzaklaşır. Bu sırada Ömer, Kamer'e sarılıp ağlar: "Benim biricik, değerli yavrum! Bilge kızım! Başım kana bulansa da, malım mülküm talan edilse de seni kimselere vermem, yüreğim benim! Vermem, kıymetlim, gözümün nuru, evladım, kulunum, kuzum..." diyerek, öldürseler bile kimseye vermeyeceğine dair söz verir. Baba ve kızının bu duygusal anlarını gören herkes gözyaşlarına boğulur.

Nikâhın İptal Olması: Nikâh kıyılmayınca halk yavaş yavaş dağılmaya başlar. O esnada Nurum bir sağa bir sola gider, hiddetinden yerinde duramaz hâldedir. Ömer, öfkesine hâkim olamaz ve bağıra çağırarak Nurum 'u oradan kovar. Osman ise diken üstündedir. Bir Ömer'in bir Nurum 'un yanına gidip gelir. Kamer'e yaptığı kötülüklerin üstüne bir de Nurum 'a Kamer'i zorla kaçırma fikrini verir. Diğer taraftan köydekiler, kızın okunmuş, yani büyülenmiş olduğu için böyle davrandığını, Ömer'i ikna edip gerekirse Kamer'i kendi elleriyle getirip teslim edeceklerini söylerler. Nurum ikna olur ve köyüne geri döner. Aradan on beş gün geçer. Bu süre içinde Ömer her an gelip olay çıkaracakları korkusuyla tetikte bekler. Bir gün köy halkı toplanarak Nurum ile Ömer'in arasını bulmak ister, olayı tatlıya bağlamak için de bir anlaşma hazırlarlar. Bu anlaşmaya göre yaz mevsimi geldiğinde Ömer'le, kızını Nurum 'a verip vermeme konusu tekrar görüşülecek, sonrasında Nurum, Kamer'i alıp götürebilecektir. Bunu duyan Ömer, günler sonra ilk kez rahat bir nefes alır. Bu haberi hemen Kamer'e anlatır. Yaz ayına kadar ağabeyi Hasan'ın da eve döneceğini, hep birlikte bir hal çaresine bakacaklarını söyler, kızını teskin etmeye çalışır.

Anlaşma Diye Yapılan Tuzağın Ortaya Çıkışı: Yapılan anlaşmanın aslında bir tuzak olduğu anlaşılır. Günler sonra başını yastığa rahatça koyup uykuya dalan Kamer, içerden babasının sesini duyar: "Eyvah! Biri var! Yavrum, Kamer!". Arkadan Nurum 'un ve saldırgan adamlarının da sesleri gelmektedir. Koşarak gittiğinde, annesini ve babasını kanlar içinde yerde dövdüklerini; halatlarla bağladıklarını görür. Kamer, ailesinin yanına koşmaya çalışır. Akli başından gider ve önündeki direği fark etmeyerek kafasını hızlıca çarpar, yere yığılır. Kamer, yaşadığı bu sarsıntı sonucu şoka girer. Nurum 'un zorba adamları, kızın bu halini önemsemeyiz; numara yaptığını düşünürler ve onu arabaya zorla bindirirler. Ömer'in evinde işe yarar bir şey bırakmayana dek yağmalarlar, evi talan edip giderler.

Köy Halkının Sessizliği: Nurum 'un, Ömer'in evine saldırıp Kamer'i zorla kaçırdığı o gece, köy halkı olan biten her şeyi duyar. Ancak kimse Nurum 'a karşı çıkmaya cesaret edemez. "Neme lazım, başımıza iş açmayalım..." diye düşünerek evlerinden çıkmazlar. Hiç kimse elini taşın altına koymaz; yapılan zulmü görmezden gelip sessiz kalmayı tercih ederler. Halkın büyük bir kısmı, Nurum 'un yaptığı bu şiddeti meşrulaştırdıkları gibi, bir de bunun üstüne Kamer'i evine getirdiği için Nurum 'a "Hayırlı olsun" demeye giderler. Ömer, tek başına kalır; mücadele etmeye devam eder. Ona destek

olabilecek kişilerin yanına gider, Hakkını aramaya çalışır ama kimse yardım etmez. Çünkü Nurum 'un saldırısından sonra eski gücünü kaybetmiştir. En sonunda umudunu yitirir.

Kamer'in Hasta Olması ve Sahte Hocaların Devreye Girmesi: Nurum Kamer'e şefkatle yaklaşır; dünyaları ayaklarının altına sermeye hazırdır. Ancak Kamer ona gösterilen ilgi karşısında tiksinti duyar ve Nurum 'u reddeder. Başına gelen bu olaylar, bir an olsun aklından çıkmaz. Üzüntüden perişan olan vücudu artık dayanamaz, iyice güçten düşer. Başı döner, bilinci bulanır. Hem ruhen hem de bedenen çökmüş durumdadır. Ömer, küslüğü bir kenara bırakıp kızının yanına gider; gece gündüz demeden kızının başında bekler. Onu iyileştirebilmek için çare arar. Şehirden bir doktor getirilmesini ister. Kamer'in bu hâlienden endişe duyan Nurum, köyden hocalar ve büyücüler çağırır. Kimisi büyü yapıldığını, kimisi nazar değdiğini, kimisi yaptığı hatalardan dolayı ataların ruhlarının ona ceza verdiğini söyler. Bazıları ise Kamer'in hiçbir rahatsızlığının olmadığını, yalnızca ilgi beklediğini öne sürer. Nurum, bunlara inanır ve hocalara paralar saçar. Şarlatanların söylediklerini harfiyen uygular: Kamer'i gece boyunca mezarlıkta elinde mum ile bekletir, kurşun döktürür, otlar kaynatılıp içirir, kurbanlar kesilir, dualar edilir. Tüm geleneksel adetler denenir; ancak fayda etmez, Kamer'in durumu giderek daha da kötüleşir.

Doktorun Teşhisi ve Tavsiyeleri: Doktor, Kamer'i muayene eder. Verem olduğunu ve tedavi için artık geç kalınmış olduğunu söyler. Veremin çok farklı ve ağır bir türü olduğunu, bu nedenle yalnızca bir iki aylık ömrü kaldığını ifade eder. Alternatif tedavilerden vazgeçilmesi gerektiğini, Kamer'in son günlerini huzur içinde geçirebilmesi için sadece iyi bir bakımın yeterli olacağını belirtir. Halk, Doktorun söylediklerini kabul etmez. Doktorların, büyü, cin ve sihir hastalıklarını bilmedikleri ve inanmadıkları için doktorun kafasına göre bir hastalık uydurduğunu öne sürerler. Kamer'in öksürmediği için verem olmasının mümkün olmadığını düşünen halk, Nurum 'a şeyh çağırmasını önerir.

Şeyh'in Tedavi Yöntemleri: Nurum, oğlunu biraz uzak mesafede yaşayan şeyhi çağırarak için gönderir. Şeyh bu daveti kabul eder ve müritleriyle birlikte gelirler. Nurum Kamer'in iyileşmesi uğruna şeyhe ne isterse verebilecek gücü olduğunu söyler. Şeyh de rüyasında Kamer'in sağlıklı gördüğünü, bunun iyiye işaret olduğunu ve kitaba bakarak onu iyileştirebileceğini ifade eder. Bu sözler Nurum 'a büyük umut verir. Köylüler de şeyhe çok güvenir; yanına gidip kendilerine de okuyup üflemesini isterler; parası olmayanlar borç alarak gitmekten geri durmaz. Şeyh, Kamer'e nazar değdiğini ve büyü yapıldığını söyler. Ona göre, vücudu birden fazla hastalıkla sarılmıştır. Kamer'i iyileştirmek için yedi yaşındaki bir koyunun akciğeri ile vurmak ve sarı keçinin işkembesini kucaklatmak gerektiğini savunur. Bu akıl almaz yöntemleri uyguladıktan sonra, yedi gün boyunca dua okuyarak büyüü bozacağını vaat eder. Yedi günün sonunda büyüün bozulacağını, Kamer'in yavaş yavaş iyileşeceğini ve eski sağlığına kavuşacağını iddia eder. Ayrıca, süreci hızlandırmak için Gönülbay Baksı adında başka bir hocaya daha okutmanın faydalı olacağını belirtir. Nurum, bu sözlere inanarak onu hediyelerle ve şenliklerle uğurlar.

Kamer'e Şiddet Uygulanması: Kamer'in durumu ağırlaştığı için Nurum, şeyhin tavsiyesi üzerine Gönülbay baksıyı çağırır. Hoca, Kamer'e cin musallat olduğunu ileri sürer; güya cini kovmak için kamçıyla Kamer'e vurur. Şeyhin tedavileriyle zaten yıpranmış olan genç kız, bu darbelerle dayanamaz ve karşı koyar. Kamer direndikçe Gönülbay baksı daha da sert vurur, tepkilerini de "cinin son çirpinişları" diye yorumlar. Kamer'in ellerini bağlar; çevredeki herkes de onun bağırıışlarını tedavinin bir parçası, yani iyileşme belirtisi olduğunu sanır. Kamer, bu cehaletin içinde her anlamda eli kolu bağlı kalmıştır. Kamer'e göre, ölüm kurtuluştur. Canından bezmiş bir hâlde, daha fazla işkence çektiymeyip kendisini öldürmeleri için onlara resmen yalvarır. Bu yalvarmaları da halk, iyileşme belirtisi olarak yorumlar. Bu şekilde, üç günlük tedavi sonrası sıra, kötü ruhların uzaklaşması için Kamer'i mezar çevresinde dolaştırmaya gelir. Kamer'i orada zorla gezdirirler.

Ahmet'in Geri Dönmesi: Kamer'in başına gelenleri duyunca Ahmet, her şeyi bırakıp geri döner. Mezarlıkta Kamer'in gezdirileceği, bütün köye bildirilir. Köy halkı onu izlemeye gelir. Ömer ve Ahmet, atlarıyla kalabalığın içinden Kamer'e doğru yaklaşır. Nurum, Ahmet'i görünce öfkelenir. Ancak Ömer'den çekindiği için ona saldıramaz. Şu anda Kamer'e önemli bir tedavin uygulandığını, Ömer ile Ahmet'i görünce kafasının karışacağını ve tedavinin yarım kalacağını ileri sürer. Bu sebeple Ömer ile Ahmet beklemede kalır; kalabalığın arkasından yürümeye devam ederler. Tedavi sona erer. Kamer odasında dinlenirken Ömer ve Ahmet yanına gelir. Kamer'in güzel yüzü tanınmaz hâle gelmiştir; gözlerinin ferisi gitmiş, rengi solmuştur, öylece yatağında uzanır. Onu bu hâlde gören Ahmet adeta yıkılır; içi kan ağlar. Kamer yorgunluktan zor da olsa gözlerini açar. Ahmet'i görünce hafifçe gülümser. Ahmet, hızla yanına koşup onu yastığıyla birlikte kucaklar. Nurum, öfke ile suçluluk duyguları arasında sıkışır; odadan çıkıp gider. Baksı ise Ahmet'e, kızın henüz yeni iyileşme aşamasında olduğunu ve onu yormamasını gerektiğini söyler.

Ahmet'in Nurum'a Saldırması: Kamer, Ahmet'i gördüğü için gözlerine inanamaz, çok mutlu olur. Kalkmaya çalışsa da gücü yetmez. Ahmet'in ellerini kalbinin üzerine koyar. Gözlerinden yaşlar süzülürken başından geçenleri Ahmet'e anlatır: Gördüğü zulümlerden, onu ne kadar çok sevdiğinden, Nurum 'la asla birlikte olmayacağından ve Ahmet'i dünya gözüyle gördüğü için çok mutlu olduğundan bahseder. Ömer, sesi neredeyse çıkmayan kızına daha fazla kendini yormamasını söylese de Kamer dinlemez. Ahmet'e döner ve Kazak halkına beddualar ederek anlatmaya devam eder. Ahmet, sevdiğini ölüme yaklaşmış hâlde görmenin acısıyla önce pişmanlık duyar, ardından öfkesini dile getirir. Kamer'i çok sevdiğini, onun ahının yerde kalmayacağını ve ona yapılan her şeyin intikamını, adı geçen herkesten teker teker alacağını söyler. Bu sırada diğer odadan konuştuklarını duyan Nurum odaya girer; Ahmet'e hakaretler ve tehditler savurur. Aralarında itiş kakış başlar ve diğer odaya geçerler. Baksı, Ahmet'e kamçıyla vurur. Ahmet ise orada bulunan birinden el çabukluğuyla aldığı bıçakla önce baksıyı bıçaklar, sonra da Nurum 'u yaralar. Araya girmeye çalışan kişiler de nasibini alır.

Ahmet'in Kamer'e Vedası: Ahmet'in artık kaybedecek bir şeyi kalmamıştır. Ortalık karışır, insanlar panikle kaçar. Gözü dönmüş bir şekilde etrafa saldırdığının farkına varan Ahmet, bir an durur. Kamer'in bulunduğu odaya geri dönmek ister. "Canım Kamer'im! İşte, senin için kanımın son damlasını, canımı veriyorum! Elveda", der ve kapıdan çıkar. O sırada arkasından gelen darbelerle yere yığılır. Ahmet, gözleri açık bir şekilde hayata veda eder.

KARAKTER ANALİZİ

Kamer Kamer, güzelliğiyle dikkat çeken; aynı zamanda iradeli, cesur ve idealist bir kadındır. Ahmet'e zarar gelmemesi için aşkıdan vazgeçmesi, onun ne kadar düşünceli biri olduğunu gösterir. Akrabaları ve toplum baskısıyla zorla evlendirilmeye çalışılır. Dönemin pasif kadınlarından ayrılan, mücadeleci bir karakterdir.

Güzel: Kamer, roman boyunca fiziksel güzelliğiyle çevresindekilerin dikkatini çeken bir karakterdir. Onun adına yazılan şiirler, güzelliğinin yanı sıra konuşma tarzı ve duruşuyla da insanları etkilediğini ortaya koyar. Halk arasında "Vay anam! Aynı Kamer!" şeklinde yapılan benzetmeler, Kamer'in güzelliğinin toplumda beğenilen her şey için bir ölçüt hâline geldiğini gösterir.

Cesur: Zorla evlendirilmeye çalışıldığında, başta sessiz kalsa da tam nikâh kıyılırken cesaretini toplar ve Nurum'la evlenmeyi istemediği için itiraz eder. Ailesini, akrabalarını, Nurum'u ve köydeki herkesi karşısına alır. Nikâhı kıyacak olan imamı, bu nikâhın kıyılmaması için ikna eder. İmam, nikâhı yarıda bırakıp kaçıp gider. Böylece, evlenip onların isteklerine boyun eğmeyeceğini gösterir.

İradeli: En göze çarpan karakter özelliklerinden biri de irade gücüdür. Kamer'in en belirgin özelliklerinden biri güçlü bir iradeye sahip olmasıdır. Nurum'a, akrabalarına ve köy halkına karşı durur. Toplumun baskılarına boyun eğmeyip kendi doğrularının arkasında duran, mücadeleci bir genç kız olarak öne çıkar.

Düşünceli: Kamer, çevredeki bu ilişkiye engel olacağını ve bunun sonucunda Ahmet'in çok zarar göreceğini düşünür. Ahmet'e olan sevgisine rağmen, onun iyiliği için aşkıdan vazgeçer. Fedakârlığını şu sözlerle dile getirir: "Yanan yüreğim yanmaya devam etsin... Ahmet, benim yüzümden itibarını kaybetmesin." Bu tutumu, onun ne kadar özverili ve düşünceli bir karaktere sahip olduğunu gösterir.

Duygusal: Kamer, Ahmet ile mektuplarının halkın eline geçmesi ve sonrasında halkın adını lekelemeye çalışmasıyla ve iftiralarla duygusal olarak çok etkilenir. "Beni haksız yere karalamaya, Ahmet'i bu vaziyete düşürmeye utanmayan halk başka ne işe yarar ki?" düşüncesiyle, kendini onlardan soyutlar ve içine kapanır. Ayrıca Nurum'un evini basıp ailesine zarar vermesi sonucu bir de üstüne baygın halde kaçırması Kamer'i iyice sarsar ve hastalanmasına neden olur.

Ahmet Ahmet, yoksul bir aileden gelmesine rağmen kültürlü, eğitilmiş ve genç bir adamdır. Kamer'in uzaktan akrabasıdır ve ona âşiktir. Duygusal bir yapıya sahip olsa da kararlarında çoğunlukla aklını ön planda tutmayı tercih eder. Şiir okumayı sever, birçok alanda çok yetenekli olduğu bilinir. İnsanlarla kurduğu ilişkiler, onun sıcakkanlı ve uyumlu bir kişiliğe sahip olduğunu gösterir.

Mantıklı: Ahmet, yaşadığı her duruma mantıkla yaklaşır. Kamer'in başkasıyla evleneceğini duyduğunda onu Nurum'la gördüğünde bu durumu kabullenemeyeceğini öngörür ve köyden ayrılmak ister. Kararlarında duygularıyla mantığını birlikte yürütür. Ancak bu temkinli tutumu, sonunda onu pişmanlığa sürükler.

Yetenekli: Şiir yazar, şarkı söyler, hitabeti kuvvetlidir. “Okuma dediğin Cavke'nin oğlununki gibi olur” sözüyle halk arasında örnek gösterilir. Toplum içinde on parmağında on hüner bir delikanlı olarak bilinir.

Sıcakkanlı: Her yaştan insanla kolaylıkla iletişim kurabilen, yedi düvelle barışık, çevresiyle uyumlu ve sevecen bir karakterdir. Ahmet, gençle genç, çocukla çocuk, büyükle büyük hatta sarhoşla sarhoş olduğu için

Sorumlu: Gezerek dünyayı tanımak ister fakat yaşı ilerlemiş olan babasını yalnız bırakmaya kıyamaz. Düşünceli olmasının yanında sorumluluk sahibi bir karakter olduğunu da görmekteyiz.

Yoksul: Ahmet, yoksul ama eğitime önem veren bilinçli bir aileye sahiptir. Hâli vakti yerinde bir ailenin kızı olan Kamer'e âşık olur. Romanda Osman'ın ve zengin kesimin, yer yer Ahmet'i aşağıladığı görülür. Dolayısıyla eserde yoksulluğa bakış açısı da yansıtılmıştır.

Yorga Nurum Yorga Nurum, ellili yaşlardadır ve özensiz bir görünüme sahiptir. Kamer'in istememesine rağmen onu elde etmek için baskı, tehdit ve şiddet yöntemlerine başvurur. Merhametten yoksun, kendi arzularını her şeyin üstünde tutan biridir. Zenginliğini zorbalığa araç olarak kullanan, halk arasında zalim ve acımasız biri olarak tanınan bir adamdır.

Zorba: Kamer'in sevgisini kazanmak yerine onu zorla elde etmeye çalışan biridir. Ailesine zarar verir, Kamer'i baygın halde kaçıtır. Onun acısını önemsemeden yanında tutmak ister.

Cahil: Halk arasında para saçarak saygın biri gibi görünmeye çalışır. Geleneksel ve batıl inançlara sıkı sıkıya bağlıdır; bilim ve eğitimden oldukça uzaktır. Doktorun Kamer'e koyduğu teşhise inanmaz, hastalığı büyü, cin çarpması ve nazar gibi nedenlerle açıklamaya çalışan şeyh, hoca ve baksıların sözlerine itibar eder.

Zengin: Zenginliğini baskı kurmak için kullanır. Osman'a hediyeler vererek Kamer'i almak ister. “Parayla her şey elde edilir” düşüncesindedir. Mal ve mülk karşılığında insan hayatını satın alabileceğine inanır. Saygınlık arayışını parayla sürdüren biridir.

Ömer Ömer, vicdanlı ve merhametli bir babadır. Kızını korumak ister ancak toplumsal baskılar karşısında zayıf kalır. Eğitime önem verir, anlayışlıdır. Ahmet ve Kamer'in ilişkisini sağduyuyla karşılar. Ataerkil yapıya karşı durmak istese de tam anlamıyla direnemez.

Şefkatli: Ömer, kızına sevgisini göstermekten çekinmeyen, onun fikirlerine değer veren şefkatli bir babadır. Kamer'in karşılaştığı zorluklarda ona destek olmaya çalışır. Aynı zamanda merhametlidir; halkın Ahmet'e karşı beslediği öfke ve nefretin aksine, daha yumuşak bir tavır sergiler. Vicdanıyla hareket eder.

Zayıf: Toplumun baskısı ve ailesinin yönlendirmeleri arasında sıkışıp kalan bir babadır. Kamer'i korumak istese de ağabeylerinin, karısının ve köylülerin baskısı karşısında karar vermekte zorlanır. En çok da aile birliğinin bozulmasından korkar. Maddi açıdan güçlü görünse de; manevi olarak kırılğan, iradesi zayıf biridir. Geleneksel ataerkil yapının baskısı altında kendi doğrularını savunmakta yetersiz kalır. Aydın düşüncelere sahip olsa da bu düşünceleri hayata geçirmekte başarısız olur.

Arabulucu: Kamer ile Ahmet'in mektupları ortaya çıktığında, tüm köy halkı arasında dedikodu gitgide yayılır. Aile öfke içinde Ahmet'e zarar vermeyi planlar. Tartışmalar çoğaldıkça aile içindeki denge sarsılır. Ömer burada dengeyi kurma görevini üstlenir. Öfkelenen ailesini sakinleştirmeye çalışır. Ahmet'in zarar görmemesi konusunda onları ikna eder.

Osman Osman, yeğeni Kamer'i çıkarları uğruna feda etmekten çekinmeyen fırsatçı ve ikiyüzlü bir adamdır. Aile bağlarını maddi kazanç için kullanmaktan hiç çekinmez. Nurum'la iş birliği yaparak kardeşi Ömer'e ihanet eder. Yeğeni Kamer'i zorla evlendirmeye çalışır. Osman, romanda ihanetin ve açgözlülüğün simgesi haline gelir.

Hain: Kamer'in öz amcası olmasına rağmen onun arkasından iş çevirir. Kardeşi Ömer şehir dışındayken, yeğeni Kamer'i Nurum'a vermeye kalkışır. Nikâh günü Kamer evliliği reddettiğinde bile, Nurum'a kızı zorla götürmesini söyler. Tüm yaptıkları ikiyüzlü, hain ve acımasız biri olduğunu gösterir.

Fırsatçı: Osman, açgözlü ve çıkarıcıdır. Ailesiyle birlikte Nurum'u Kamer'le buluşturma vaadiyle hediyeler alır. Bununla da yetinmez; Kamer'in hayatını "kırk at, on deve, beş yüz ruble" karşılığında pazarlık malzemesi hâline getiren ve bu yolla çıkar elde etmeye çalışan fırsatçı bir karakterdir.

TEMALAR

TOPLUMSAL

Eğitim: Romanda eğitim, inancı ve otoriteyi tehdit eden bir unsur olarak algılanmaktadır. Ömer ve Cavke, halkın çoğunluğunun aksine çocuklarının eğitimi için çaba sarf etmişlerdir. Ancak bu tutumları nedeniyle toplum tarafından zaman zaman ağır sözlere maruz kalmışlardır. Romanda, genç bir kızın eğitimden uzaklaştırılarak zorla evlendirilmesi ve toplumun eğitilmiş kişilere karşı duyduğu önyargı açıkça görülmektedir. Hasan aldığı eğitimle toplum gözünde inancını yitirmiş ve yabancılaşmıştır. Hacı Kaltan, Ömer'i, oğlunu ve kızını eğitim konusunda desteklediği için bir dille eleştirir. Mesela Hacı Kaltan, "Hıristiyanlaştırdığın Hasan'ı nerede istersen orada vaftiz ettir! Kamer'i de Rus mektebinde okumuş birine verip şerefimizi beş paralık edemeyiz." sözleriyle eğitimi dine aykırı bir unsur gibi göstermektedir.

Cehalet: Doktor, Kamer'in verem olduğunu söyler; ancak halk bu teşhisi kabul etmez. Çünkü doktor, kendileri gibi hurafelere inanmadığı için bilgisizlikle suçlanır. Mesela şeyh tedavi için şunları söyler: "Yedi yaşındaki koyunun akciğeriyle vurmak, sarı keçinin işkembesini kucaklatmak lazım." Bir yandan Kamer'in çevresini ona büyü yapıldığını, cin çarptığını söyleyen şeyh, molla, baksı gibi çeşitli hocalar sarar. Halk, bu hocalardan medet umarak, hurafelerle hastalığı iyileştireceklerini düşünür. Bu cahil kişiler yüzünden Kamer'in sağlık durumu gittikçe kötüleşir. Burada cehaletin, genç bir kızın yaşam hakkını nasıl elinden aldığı ve bireysel özgürlüğünü nasıl yok ettiği gözler önüne serilir.

Cinsiyet ve Kadının Rolü: Toplumun genelinde kadınların cinsiyet rollerine ilişkin olumsuz algılarının oluşmasında, erkekler kadar kadınların da etkisi büyüktür. Eserde kadınların tutumunun erkeklerden farksız olduğu, kadın sayısının oldukça az olduğu ve kadın dayanışmasının zayıf kaldığı görülür. Kamer'in annesi de, tıpkı diğer kadınlar gibi, kızına eğitim aldırıp geleceğini inşa etmesi yerine, zengin biriyle evlendirme düşüncesindedir. *Mesela Örnek Sahne:* Yengesi azarlayarak şunu söyler: "Başına devlet kuşu kondu hâlâ o sümsük Ahmet'i mi düşünüyorsun?" Sonra Kamer'i yerinden kaldırmaya çalışır ve zorla Nurum'un yanına götürmek için kadınlarla birlikte onu kolundan bacağından tutup sürüklerler. Böylelikle roman, kadınlara yönelik yapılan zorbalığın yine kadınlar aracılığıyla nasıl sürdürülüp meşrulaştırıldığını da vurgular.

Evlilik: Romanda ataerkil bir yapı hâkimdir. Evliliğin karar süreçlerinde Kamer ve ailesinden çok amcalar ve köydeki diğer kişiler söz sahibidir. Ömer şehir dışındayken, Nurum Kamer'in amcası Osman'dan ister. Osman, "Ömer'i bekleyelim" dese de, bir yandan reddetmek istemez; Nurum'un zenginliğinden faydalanmak ister. *Mesela Örnek Sahne:* Osman şöyle der: "Kırk yılda bir gelen bu Hızır'ı boş çevirmeyeyim." Kamer için daha önce yaptıkları pazarlıkta geçen: "Kırk at, on deve ve beş yüz ruble" karşılığında Nurum'a verir. Böylece, evliliği pazarlık malzemesi hâline getirir. Ancak Kamer, kendisine danışılmadan yapılan bu evliliği kabul etmez. Nikâh sırasında mollaya dönüp, "Rızam yoksa bu nikâh geçerli olur mu?" diye sorar. Bu sözü, onun zorla evliliğe boyun eğmeyeceğini ve kendi özgür iradesine sahip çıktığını gösterir.

ADALET / ADALETSİZLİK

Şiddet: Şiddet denince akla ilkgelen karakter Nurum'dur. Kamer'in evlenmek istemediğini söylemesi sonrası nikahı kıymadan kaçmaya çalışan imamı çevresindeki adamlara yakalatıp dövdürmek isteğini şu şekilde dile getirir: "Tekmele, Tekmele!" Nurum'un bu sözleri şiddete olan eğilimini açıkça ortaya koyar. Bununla da yetinmez, Cavke'nin evine baskın yapar, Ömer'in evine saldırıp, malına el koyması bunlardan bazılarıdır. Kamer ise romanın başından sonuna kadar psikolojik ve fiziksel şiddete maruz kalır. Vereme yakalandıktan sonrasında gördüğü tedaviler fiziksel şiddetin en uç örneklerini oluşturur. Tedavi adı altında sözde hocalar, şeyh, baksı, büyücüler ve şarlatanlar tarafından uygulanan akıl almaz işkenceler, Kamer'in hastalığının ağırlaşmasına sebep olur. Kamer'e uygulanan bu tedavi yöntemleri, geleneklerin hurafe ve şarlatanların elinde nasıl şiddet aracına dönüşebileceğini çarpıcı bir biçimde ortaya koyar. Kamer'in o hasta haliyle zorla mezarlıkta mumla bekletilmesi ve kamçıyla dövülmesi gibi uygulamalar, romandaki şiddet temasının cehalet ile birleşimiyle korkunç bir tablo karşımıza çıkar. *Örnek Sahne:* Baksı, Kamer'in üstüne yürüdü, uzun kamçısıyla kafa göz

demeden vurmaya başladı. Zavallı Kamer'in canhıraş sesi ayyuka çıksa da "Biçare! Allah derdine şifa versin! Sana hiç kimse kötülük yapmak istemiyor..." diyorlardı, ancak hiç kimse baksıya "Yeter!" demiyordu. Zira baksı, dünden izahat verip tembihlemişti: "Dayak, derdin sahibine değer, kız başını ateşe soksa da ziyarı yoktur, bilakis cini yanar..." diyerek Kamer karşı çıktıkça o daha fazla vurdu. Tepkilerini de cinin direnişi gibi gösterip böylece şiddeti meşrulaştırır.

BİREYSEL UNSURLAR

Aşk: Romanda aşk, Kamer ile Ahmet arasında olan karşılıklı, masum bir ilişkiyle başlayıp; çıkarıcı akrabalar tarafından Nurum adında bir adam ile evliliğe zorlanmasıyla devam eder. Böylece romanda aşk kavramı, toplumsal baskılarla gölgelenmiş bir hâlde karşımıza çıkar. Romanın son sahnelerinde Ahmet, aşkı uğruna canını hiçe sayarak Kamer'e yapılanların intikamını almak ister. Bu aşk hikâyesi, Kamer ile Ahmet için mutsuz bir sonla biter. *Örnek Sahne:* "Canım Kamer'im! İşte, senin için kanımın son damlasını, canımı veriyorum! Elveda!" deyip koşarak kapıdan dışarıya çıkar. Romanda aşk temasına çok yoğun olarak yer verilmemesine rağmen son sahnelerde, Kamer'in ve Ahmet ile karşılaşmasıyla bu temayı trajik bir son ile verir.

Çaresizlik: Romanda çaresizlik teması etkileyici bir şekilde işlenmiştir. Ömer, çocuğunu koruyamayan bir baba olarak çaresizliğin en ağır hâlini yaşar. Ahmet ise Kamer'e olan aşkına rağmen onun için hiçbir şey yapamamanın acısını yaşar. Romanın sonunda her şeyi göze alır, ancak bunun için çok geç kalmıştır. Kamer ise çaresizliği ölmeyi arzulayacak kadar derinden hisseder. *Örnek Sahne:* Kamer, yalvaran mahzun bir sesle, "Böyle bir zulmü reva göreceğinize acı çektirmeden hemen öldürün beni, kısasa da gerek yok! Hiç olmazsa elim çözün de kendimi öldüreyim, deyip vicdanlı bir kişinin kolay kolay kayıtsız kalmayacağı yürek parçalayıcı bir tavırla yalvardı. Ne kadar yalvardıysa da kimsenin tavrı değişmedi. Kendisini öldürmek istedi ama ellerini çözmediler. Bu kadar hayat dolu, kendini geliştirmiş donanımlı gencecik bir kızın ölmek için yalvarması çaresizlik temasını en derin bir biçimde hissettirir.

SORULAR

1. Kamer diğer klasik Kazak kadın karakterlerinden hangi yönleriyle ayrılır?
2. Ahmet, Kamer'i sevmesine rağmen neden köyden uzaklaşmayı seçiyor?
3. Yorga Nurum karakteri toplumdaki hangi kötü yönleri temsil eder?
4. Romanda eğitime yönelik bakış açısı nasıldır?
5. Kamer, zorla evlendirilmesi karşısında nasıl bir tepki veriyor?
6. Romanda halkın cehaleti hangi sahnelerde ve hangi karakterler aracılığıyla aktarılır?
7. Güzel Kamer romanı, Kazak halkına ne gibi toplumsal mesajlar vermeyi amaçlar?